

Kid Svensk

Vad gör man om man heter Kirsi och skäms över sin finska mamma som aldrig lärt sig svenska? Man blir sur och förbannad och lär sig hata Finland. Och man byter namn till Kid Svensk. Året är 1984. Det är sommar och Kid, en rebellisk 12-årig tjej åker mot sin vilja med sin mamma till Karelen i Finland. Med på resan är mammans halvgalna väninna och hennes 13-årige son. Det blir en resa som väcker starka känslor och tvingar dem alla att konfronteras med sina rötter. En film om föräldrappror, nyvaknad sexualitet och om att växa upp mellan två kulturer

Rekommenderad från åk 6

EN FILMHANDLEDNING AV
CLAS ÖSTERHOLM

Handling

Året är 1984. Kirsi är tolv år och bor i Göteborg med sin finska mamma Ester, men Kirsi vill inte alls kännas vid sin finska bakgrund och kallar sig därför Kid Svensk. Kids pappa dog i en drunkningsolycka för en tid sedan.

I skolan har klassen simundervisning, men Kid sitter brevid bassängen för hon har intyg och behöver inte vara med. Några tjejer retar henne för detta och för hennes finska namn och finska mamma. På vägen hem från skolan hör vi Kid berätta i en voiceover hur hon sörjer sin far

men att hon är stolt över att hon inte grät på begravningen. Hon förklarar att hon tvingas klara av en massa saker då mamman inte pratar svenska, som att t ex ha kontakt med myndigheter. I sina tankar vänder hon sig till pappan och undrar varför han inte lärde mamman mer om livet i Sverige. Nu måste Kid göra det istället.

När Kid kommer hem från skolan berättar Ester att de ska tillbringa sommarlovet i hennes hemtrakter i Finland, något Kid absolut inte vill.

Det är skolavslutning och Ester får beskedet att hon på grund av "omorganisation" fått sparken från sitt jobb som städerska på skolan. I samma veva vinner Kid en uppsatstävling arrangerad av Radio Göteborg och priset är att under sommaren arbeta som knattareporter. Prisutdelningen blir en pinsam historia för Kid då Ester bjuds upp på scenen inför hela skolan, men hon får inte ut ett ord på svenska. På kvällen är Kid hemma hos sin kompis Lotta. Plötsligt dyker Ester upp och tar med Kid därifrån, trots att Lottas föräldrar vill bjuda henne på middag. På gatan bråkar de och Ester förklarar att Kid inte ska jobba på radion i sommar för i morgon ska de åka till Finland. Kid blir rasande.

Motsträvt följer hon med sin mamma, dennes väninna Sirkka och hennes son Jamppe i bilen mot Finland via Stockholm och finlandsfärjan. Innan de reser hinner Kid besöka Radio Göteborg och förklara situationen. Hon passar samtidigt på att knycka med sig en bandspelare och mikrofon som hon under resan och vistelsen i Finland

använder för att spela in sina tankar och intervjua de finnar hon möter.

Kid och Jamppe har känt varandra sedan de var små, men denna sommar - förstår vi - kommer bli något speciellt då hormoner och nyupptäckta känslor tillkommit som nya element i deras vänskap. På finlandsfärjan berättar Ester för Sirkka att hon funderar på att stanna i Finland, men att hon ännu inte kunnat prata med Kid om det.

Efter en lång resa kommer de till slut fram till huset på den finska landsbygden. I trakten bor släkt och vänner, och den legendariske rallymästaren Markku, som har bott i Italien under lång tid, har återvänt hem.

Finska rallyt pågår för fullt och en sträcka ska passera förbi knuten på deras hus. De vuxna förbereder därför öppnandet av en pizzeria, samtidigt som Kid och Jamppe leker och trevande utforskar den nyvaknade sexualiteten.

Kid märker att det pågår något mellan hennes mamma och Markku och när hon frågar henne undviker hon att svara. Senare berättar Sirkka för Kid om hur Ester var lycklig och full av liv när hon var ung, att hon och Markku inledde något men att han for till Italien. Efter samtalet med Sirkka sitter Kid på bryggan med sin bandspelare och spelar in sin frustration. Hon tycker att hela hon är ett misstag och tror att hennes mamma hatar henne.

Kid blir alltmer vågad i sina lekar tillsammans med Jamppe, t ex lägger de sig på vägen för att se vem som vågar ligga kvar när det kommer en bil. När en lastbil närmar sig springer Jamppe iväg men Kid ligger kvar till lastbilen tvingas tvärbromsa. Kid rusar efter Jamppe som är vettskrämd och arg. Han skriker att hon är helt jävla störd. Kid blir arg och skriker att han är en fegis.

Morgonen därpå ser Kid Ester och Markku nakna i huset. Frustrerad springer hon ner till bryggan och doppar huvudet i vattnet. Samtidigt när Jamppe äter frukost hör han om Esters planer att stanna i Finland. Senare vill

Kid "utmana" Jamppe och tar med honom till en lada där hon vill att de ska ha sex, men Jamppe vill inte utan blir arg och besviken. Jamppe berättar då att Ester bestämt att Kid och hon ska stanna i Finland. Kid rusar hem för att inför alla konfrontera sin mamma, som i en intervju med bandspelaren, med frågor om varför Kid är den sista som får veta dessa planer och hon anklagar henne för att vara världens sämsta mamma. Kid springer in i huset och på bordet framför Ester lämnar hon kvar den påslagna bandspelaren med alla hennes funderingar. I tumultet som uppstår i huset mellan Ester och Kid börjar det brinna. Kid springer ner till sjön, ror ut med ekan och hoppar i vattnet med en stor sten i famnen. Men när hon sjunkit en bit ångrar hon sig och simmar till ytan där Ester kommer till undsättning och mor och dotter kan försonas.

Rallyt kommer till trakten men är snart överstökat. Men i huset är det fest och dans och Kid och Jamppe kysser varandra för första gången.

Tillbaka i Kids lägenhet i Sverige har Ester ordnat så att Jamppe och kompisen Lotta kommer med tårta. Radio Göteborg ska nämligen sända Kids inspelningar från Finland. Hon inleder sitt program med att presentera sig som Kirsi Ruotsalainen och förklarar att hennes efternamn betyder svensk. "Fattar ni hur många finnar det bor i Sverige? Nä inte jag heller." Och så dedicerar hon en finsk tango till alla finnar.

Att finna sin identitet

Kids föräldrar kommer från Finland men Kid känner sig som svensk och avskyr allt som har med Finland att göra. Därför vill hon inte kännas vid sitt riktiga namn Kirsi Ruotsalainen utan kallar sig istället Kid Svensk. Hennes mamma Ester har under sin tid i Sverige aldrig lärt sig svenska, vilket är pinsamt för Kid och spår ytterligare på hennes aversion mot Finland och det finska. Pappans död

och moderns ovilja till att bli en del av det svenska samhället blir för Kid en symbol för det finska i henne, något mörkt och destruktivt. Och inte blir det bättre av att hon mobbas i skolan för sitt finska namn.

Sedan Kids pappas död lever Ester endast på minnen från Finland, i det närmaste isolerad i lägenheten i vilken hon skapat ett tryggt Finland i miniatyr där till och med gökuret har en finsk flagga i näbben. Esters isolering beror mycket på att hon inte pratar svenska. Kid som själv känner sig helt integrerad i Sverige och utan problem växlar mellan finska och svenska har svårt att förstå mammas språkproblem. För Kid innebär det också att hon får stå för familjens kontakt med omvärlden. Ett stort ansvar för ett tolvårigt barn som tvingas bli vuxen på förtid och ta rollen som förälder till sin egen mamma. I filmens inledning förklarar Kid hur hon tvingas ställa sig för att klara av vardagen efter pappans bortgång: "På pappas begravning bet jag mig i kinden och höll andan, mamma grät inte, inte jag heller. Jag var jättestolt, jag klarade det, inte en enda tår kom. Jag klarar av ganska många andra saker. Fylla i blanketter, prata med bankmän och försäkringskassan. Du hade kunnat hjälpt till pappa. Varför lärde du henne inte mer om livet i Sverige? Du som kunde allt. Nu måste jag göra det."

Men vistelsen i Finland och konfrontationen med Ester och hennes förflutna förändrar Kids syn på sina identitet och sin mamma - samtidigt som Ester får upp ögonen för sin dotters situation och även hon lyckas försonas med sin bakgrund. I filmens slutscen förstår vi detta då de är tillbaka i Sverige och Kid i sitt radioreportage med stolthet i rösten säger att hon heter Kirsi Ruotsalainen.

- Beskriv Kid? Vem är hon?
- Varför hatar Kid Finland och finländare? Diskutera om Kid känner sig svensk eller finsk - eller kanske både och?
- Diskutera vad det innebär att hålla kontakten med sina rötter, att hitta en identitet. Är det viktigt? Betyder det något annat om man tex som Kid har rötter i ett annat land än där man själv bor?
- Vad menar Kid när hon säger att hon är stolt över att hon inte grät på pappans begravning?
- Kid är den som får sköta kontakten med omvärlden då hennes mamma inte kan prata svenska. Hur tror ni att det påverkar henne att hon får vara förälder åt sin egen mamma?
- Vad betyder språket för en människas identitet? Tänk på Kids mamma som inte kan prata svenska. I Sverige driver Kid med finnarnas sätt att prata svenska, men i Finland blir hon själv vid ett tillfälle av en ung kille tillrättvisad för att hon pratar konstig finska. Hur känner sig Kid då?
- Diskutera filmens slut. Vad har hänt med Kid under vistelsen i Finland? Har Kid återigen blivit Kirsi och hittat sin identitet? Har Ester också förändrats och försonats med sina rötter och insett värdet av sitt liv tillsammans med sin dotter i Sverige?

Mor och dotter

Redan i filmens inledning förstår vi att relationen mellan Kid och hennes mamma Ester är problematisk. I sina tankar riktar hon sig till sin döde pappa och säger: "Men innan du dog var hon en vanlig mamma. Hon skrattade och busade. Men nu är hon lika död som du." Kid förstår inte sin mamma och känner att hon inte kan kommunicera med henne, vilket hon också förklarar för Jamppe på finlandsfärjan och därefter bittert säger: "Jag önskar att det var hon som hade drunknat istället." När Kid försöker prata med Ester är hon oförmögen att svara, som när Kid exempelvis vill att hon ska berätta om sin relation med Markku. Istället får Kid vända sig till Sirkka som berättar om hur Ester och Markku var ett par som unga. Denna historia förvärrar än mer Kids redan stukade självkänsla. Inte nog med att hennes kulturella rötter gör henne frustrerad, nu visar det sig också att hennes mamma egentligen älskat någon annan än Kids pappa. Nere på bryggan biktar hon sig för sin bandspelare: "Hela jag är ett misstag. Min mamma borde ha gift sig med någon annan, inte med min pappa. Så jag borde inte finnas till. Kanske är det därför allt går så fel. Därför är jag som jag är och därför bryr sig mamma inte om mig. Hon hatar mig, hon vill inte ha mig. Hon skulle nog önska att jag vore död. Jag är bara ett misstag. Därför älskar hon inte mig. Det är nog bästa att jag försvinner."

Bandspelaren som hon knyckt på Radio Göteborg blir under resan för Kid den ställföreträdande lyssnande vuxne, något som får ersätta hennes mamma som inte kan, eller vill, lyssna på sin dotter - samtidigt som den kan tolkas som ett sätt för Kid att kommunicera med sin döde pappa.

Det som får det att brista för Kid är vetskapen om att Ester, utan att ha pratat med Kid, planerar att stanna i Finland. Detta svek får Kid att konfrontera henne med alla sina mörka tankar och existentiella tvivel för att sedan desperat hoppa i sjön för att ta sitt liv. Men lyckligtvis ångrar hon sig och Ester kan rädda henne ur vattnet.

Kid är livrädd för djupa vatten och successivt under handlingens gång förstår vi att denna rädsla är knuten till hennes pappas död. Men trots rädslan tycks Kid dras till vatten - i filmens allra första sekvens ser vi hur hon har doppat huvudet i en sjö och funderar kring om man kan andas i vatten. Likaså flyr hon ner till bryggan och doppar huvudet i vattnet efter att ha sett sin mamma och Markku nakna i huset. Det är också på bryggan som hon "biktar sig" inför sin bandspelare om "att hela hon är ett misstag". Denna dragning till vattnet kan tolkas som att hon där känner närhet till sin drunknande pappa - att hon trots rädslan känner viss trygghet.

Och även mamman inser sina misstag och önskar en förändring och är stolt över Kid och talar till och med lite knagglig svenska.

- Beskriv relationen mellan Kid och hennes mamma. Kid tror att hennes mamma inte älskar henne. Fundera på vad som kan ligga bakom dessa tankar. Är det så?
- Hur är Ester som mamma? Hur ska en bra mamma vara? Varför berättar inte Ester om sina planer att flytta till Finland?

• På bryggan efter att mamman har räddat Kid ur vattnet efter självmordsförsöket ber Kid henne om förlåtelse. Diskutera varför.

• Vad betyder bandspelaren för Kid?

• Vatten är ett återkommande tema i filmen. Hur tolkar eleverna vattnets betydelse i Kids liv?

Jampe - kärlek och sex

Jampe lever med sin ensamstående mamma - den frånvarande pappan är alkoholist - men till skillnad från Kid verkar Jampe ha lättare att handskas med sin finska bakgrund. Jampe och Kid har känt varandra sedan de var små. Han är ett år äldre än Kid och som nykläckt tonåring går större delen av hans mentala kapacitet åt att tänka på tjejer och sex. Denna sommar tillsammans med Kid förstår vi redan i bilen till Finland att den kommer bli något speciellt.

Även Kid börjar bli alltmer nyfiken på killar och sex. Hon verkar å ena sidan tycka att Jampe är lite larvig i sina ständiga sexantydningar, men samtidigt attraheras hon av denna spännande värld och hon tycker om att provocera honom. Det blir till ett försiktigt spel mellan dem som handlar om att visa och titta.

I takt med att Kid blir allt mer förvirrad över sin situation med sin mamma, blir hennes "lekar" med Jampe alltmer vådliga, från snatterier till när de ligger på vägen och spelar "döda". Jampe blir rädd och springer iväg när en lastbil närmar sig men Kid stannar kvar. Efteråt är Jampe vettskrämd och arg men Kid tycker att han är en fegis. När så Kid, efter att ha sett sin mamma tillsammans med Markku, erbjuder sig att ha sex med Jampe tycker han att hon går för långt. Arg och frustrerad skriker han att "Du fattar ju ingenting". Återigen tycker Kid att han är en fegis, för det var ju han som ville knulla.

• Beskriv relationen mellan Kid och Jampe.

• Hur visar man för någon att man tycker om honom eller henne?

• Vid några tillfällen anklagar Kid Jampe för att vara feg. Varför gör hon det? Är han feg? Vad betyder det att vara feg?

• Kid provocerar Jampe sexuellt, men vill hon verkligen ha sex? Varför är hon i så fall så utmanande? Och hur vet man när man är redo för sex?

Sverigefinnarna - "Fattar ni hur många finnar det bor i Sverige?"

Kids föräldrar tillhör en grupp finska invandrare som i Sverige kallas sverigefinnar. Man räknar med att det i Sverige bor ca 450.000 (uppgifterna varierar) sverigefinnar. Dessa utgör sedan år 2000 en av landets fem officiella minoritetsgrupper vilket ger dem rätt att använda finska och tornedalsfinska hos förvaltningsmyndigheter och domstolar i vissa geografiska områden i Sverige. Att sverigefinnarna har fått minoritetsställning innebär att de inte betrakas som invandrare, utan som en del av sveriges historia.

Sverigefinnarna är den äldsta migrationsgruppen i Sverige men majoriteten flyttade hit efter 1954 då passfrihet

och arbetsfrihet infördes för medborgare i Norden. Kulmen på inflyttningen kom omkring 1970 och har sedan dess avtagit.

Geografiskt är sverigefinnarna utspridda över hela landet, men majoriteten bor i områdena kring Stockholm, Mälardalen och Göteborg.

Källor: Wikipedia och Stockholm stads hemsida.

Mer information om nationella minoriteter finns på regeringens hemsida www.regeringen.se.

Själv mord?

Säkert de flesta av oss har någon gång tänkt tankar om vem men är, var kommer jag ifrån. Är mina föräldrar verkligen mina? Etc. Existentiella grubblerier hör ungdomen till, tankar som naturligtvis inte behöver sluta i ett självmordsförsök. Den här typen av tankar, liksom det mesta som hör döden till, är det ofta svårt att tala om och många blir därför ganska ensamma om sina funderingar.

Kids situation är säkert igenkännbar för många jämnåriga. Just när man skall ut i livet och hitta sitt eget "jag" är ju per automatik föräldrarna som mest hopplösa, det är så att säga nästan deras skyldighet att vara det, det är den roll de har. Och hon söker sig mot det som är mest laddat för henne, vattnet. Samma vatten som hennes pappa förolyckades i.

• Antalet självmord, framförallt bland unga flickor, sägs öka i Sverige. Vad tror ni det beror på? Vad tror eleverna det är som fattas i samhället som gör att unga funderar i banor av självmord?

Produktionsuppgifter

Finland/Sverige 2007

Producent: Helen Ahlsson

Samproducent: Jarkko Hentula

Manus & regi: Nanna Huolman

Foto: Rauno Ronkainen

Klipp: Malin Lindström

Scenografi: Lisa Holmqvist

Musik: Jukka Rintamäki

I rollerna

Kid - Mia Saarinen

Jampe - Jim Rautiainen

Ester - Milka Ahlroth

Sirkka - Mari Rantasila

Markku - Timo Tuominen

Lotta - Agnes Sörensen

Rektor - Ralph Carlsson

Tekniska uppgifter

Längd: 87 minuter

Format: Vidfilm 1:1.85

Ljud: Dolby Digital

Censur: Från 7 år

Svensk premiär: 12 oktober 2007

Distribution

Svensk Filmindustri, 169 86 Stockholm tel 08-680 35 00, fax 08-680 37 83 sffilm@sf.se

Filmens hemsida: www.kidsvensk.se

Redaktion: Andreas Hoffsten Barn & ungdom, Svenska Filminstitutet, oktober 2007